

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Södra Fingerboda i Nora kommun samt beslut om föreskrifter m.m.

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område bestående av delar av fastigheterna Södra Fingerboda 1:11, 4:6, S:1 (3), S:8 (3), S:9 (1 till 3) och S:10 (1 och 2) i Nora kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Södra Fingerboda.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter samt att tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Områdets naturskog, sandtallskog, vattendrag, raviner och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska uppnås genom förbud mot all form av exploatering som till exempel skogsbruk med en förvaltningsinriktning där reservatet huvudsakligen lämnas åt fri utveckling.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av främmande träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Bränning liksom återställande av den naturgivna hydrologin kan komma i fråga i delar av området.

Naturvårdande röjning kan komma i fråga i lövrika ungskogsbestånd för att gynna lövträd och i unga barrskogsbestånd för att gynna tall i sandtallskogsmiljöer.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma i fråga.

Stöd- eller återinplantering/utsättning eller sådd av skyddsvärda arter som till exempel mosippa, ryl eller mellanlumner kan bli aktuellt.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd, buskar eller andra växter,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
9. kalka, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. fiska eller vidtaga fiskevårdsåtgärder av något slag,
12. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Åtgärder i syfte att undvika eller begränsa och/eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre eller annan skadegörare genom placering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna träd, rotkapning av vindfällda träd, och/eller barkning. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke.
3. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid platser som markeras på beslutscharta.

2024-10-08

511-3804-2021

4. Underhåll av markerade vägar och stigar enligt beslutslista.
5. Avverkning eller på annat sätt borttagande av främmande träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran med mera samt eliminering av invasiva arter som till exempel blomsterlupin.
6. Rönning av ungskogsbestånd enligt beslutslista för att gynna lövträd eller tallar.
7. Fällning, beskärning, randbarkning och/eller rotkapning av enskilda träd, eller grupper av träd angripna av åttatandad granbarkborre eller annan skadegörare, längs vägar, reservatsgränser och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller egendom.
8. Rönning av ungskog, framför allt gran, i område enligt beslutslista för att förstärka värden kopplat till sandtallskog. Rönna träd lämnas i reservatet.
9. Återkommande naturvårdsbränning enligt beslutslista.
10. Stöd- eller återinplantering/utsättning eller sådd av skyddsvärda arter, till exempel mosippa, ryl och mellanlumner och i samband med detta småskalig mekanisk markstörning för att skapa mineralblottor.
11. Igenläggning av diken.
12. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.
13. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. borrar, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivna fordon annat än på vägar markerade på beslutslista,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller om kullfallna träd och buskar,
4. skada vegetationen till exempel genom att eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
5. medvetet störa djurlivet,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 8 oktober 2024.

2024-10-08

511-3804-2021

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) rättighetshavare att uttransportera fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- d) rättighetshavare att utföra underhåll av befintliga jakttorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- e) tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motorfordon (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- f) Länsstyrelsens rovdjursförvaltare att framföra snöskoter för inventering med mera,
- g) bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- h) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig väg omfattande hela vägområdet med tillhörande anläggningar i direkt anslutning till vägområdet i enlighet med nyttjanderätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- i) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning, i enlighet med ledningsrätt 1884-96/31.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i området är skogen som domineras av den prioriterade skogstypen sandbarrskog samt en bäckmiljö som rinner ut i det nationellt värdefulla vattnet Järleån och därmed stärker dess ekosystem.

Naturreservatet består i huvudsak av skogsmark, där huvuddelen av skogen är äldre. Förutom i nordväst där ett mindre skogbeklätt berg ingår så ligger reservatet på sedimentmarker. En bäck med dess biflöden har skurit sig ned i den lätteroderade marken och bildat ett litet ravinlandskap. Bäckens rinner till den närliggande Järleån som är ett nationellt värdefullt vatten. Ravinerna kännetecknas av att skogen i huvudsak är gammal och hyser mer död ved och en större trädslagsvariation än omgivande skogsmark. Gran är vanligaste trädslaget i

ravinerna men också tall, björk, asp, al, sälg, rönn och andra lövträd förekommer. Mikroklimatet är stabilt och fuktigt vilket är en viktig förutsättning för en artrik kryptogamflora. Här har också flera rödlistade och krävande arter av mossor och vedlevande svampar noterats. De arter som finns i områden är upptagna i kategorierna *Nära Hotad* (NT), *Sårbar* (VU), och *Starkt hotad* (EN). Bland dessa kan nämnas vedsäckmossa (VU), vedtrappmossa (NT), skogstrappmossa (NT), platt spretmossa (NT), stubbspretmossa, mörk husmossa, långfliksmossa, grön sköldmossa, ullticka (NT), brandticka, rävticka, kantarellmussling och vedticka.

Skogsmarken ovanför ravinkanterna i Södra Fingerboda består nästan uteslutande av sandbarrskog som har hög prioritet för formellt skydd. Stora delar av denna skog är gammal och hyser arter som kräver trädkontinuitet, kontinuitet av död ved samt stabila ljus- och fuktförhållanden. Här finns bland annat arter som mellanlumner (VU), knärot (VU), linnéa, grönpýrola, talticka (NT), fläckporing (VU), vintertagging (NT), lakritsmusseron (VU), svart taggsvamp (NT), orange taggsvamp (NT), motaggsvamp (NT), bronsbjon och mindre mörghorre noterade. I rågången mellan reservatets västligaste delar och grannmarken finns också förekomst av mosippa (EN), en art som tidigare haft en mer utbredd förekomst på platsen.

Utvecklingsmarkerna i området består i huvudsak av lövrika ungsogar och självföryngrad sandbarrskog. Förutom att dessa områden har viktiga rumsliga placeringar som stärker områdets ekologiska funktion bedöms dessa områden också kunna hysa höga naturvärden inom relativt korta tidsperioder.

Förutom att reservatet hyser höga interna värden så har det också ett bra geografiskt läge ur ett ekologiskt perspektiv då området ligger i direkt anslutning till annan mark med höga naturvärden både norr- och söderut. Nämnade naturvärden ingår i sin tur i en av Länsstyrelsen utpekad skoglig värdestrakt för den regionala strategin för formellt skydd av skog.

De ovan beskrivna naturvärdena knutna till områdets livsmiljöer, naturliga dynamik samt mängden signalarter och rödlistade arter har endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av traditionellt skogsbruk. Istället behöver delar av detta område utvecklas fritt medan andra delar bör skötas för att bevara en ljusöppen miljö med tunt humuslager och kontinuitet av gamla träd och död ved.

Länsstyrelsens bedömning

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

2024-10-08

511-3804-2021

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen. Skyddet av Södra Fingerboda bidrar till miljömålen *Levande skogar*, *Ett rikt växt- och djurliv* samt *Levande sjöar och vattendrag*.

Naturreservatet bidrar också till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Länsstyrelsen har gjort en avvägning av hushållningsbestämmelserna som framgår av 3 kap. miljöbalken.

I Länsstyrelsens samråd med Nora kommun har kommunen motsatt sig reservatsbildning. Kommunen har framfört i huvudsak följande. Stora delar av reservatsområdet överlappar ett område som i en lokaliseringsutredning, framtagen av Nora kommun, framkommit som ett tänkbart område för anläggande av industrimark. Nora kommun önskar därför att frågan om eventuellt anläggande av industrimark i utpekade område utreds ytterligare innan beslut om naturreservatsbildning fattas.

I förarbetet inför reservatsbildningen har Länsstyrelsen gjort grundliga undersökningar av områdets naturvärden och konstaterat att dessa är mycket höga. En sammanfattning av detta går att läsa under rubriken *Skälen för beslutet*. Reservatsområdet och dess direkta närhet hyser bland annat Nora kommuns enda förekomst av den fridlysta och starkt hotade mosippan samt kommunens enda lokal för mellanlumner, fridlyst och rödlistad som VU. Området hyser också en utbredd förekomst av orkidén knärot, även den fridlyst och rödlistad som VU och vars förekomster omgärdas av ett starkt skydd genom Artskyddsförordningen. Platsen hyser också en bäck som rinner ut i det nationellt särskilt värdefulla vattendraget Järleån. Dessutom finns ett stort antal andra rödlistade och fridlysta arter inom reservatsområdet.

En etablering av industriområde skulle riskera att allvarligt skada områdets höga naturvärden och det är högst osäkert om ett anläggande av industriområde är möjligt med tanke på platsens naturvärden och den höga tätheten av fridlysta arter.

Länsstyrelsen delar inte Nora kommuns bedömning att ytterligare utredning behövs för att avgöra vilken markanvändning som är lämpligast i detta fall.

Utifrån områdets beskaffenhet och läge bedömer Länsstyrelsen att användning som naturreservat medför en från allmän synpunkt god hushållning med markområdet.

Sammantaget gör Länsstyrelsen bedömningen att beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

2024-10-08

511-3804-2021

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

I april 2021 kontaktades Länsstyrelsen av Skogsstyrelsen gällande en avverkningsanmälan på fastigheterna Södra Fingerboda 1:11 och 1:13. Då Skogsstyrelsen bedömde att avverkningsanmälan och omgivande marker hyste höga naturvärden ställde Skogsstyrelsen frågan till Länsstyrelsen om detta var något som kunde prioriteras för formellt skydd. Länsstyrelsen upprättade kontakt med markägaren och lät därefter inventera naturvärdena på nämnda fastigheter samt ytterligare två intilliggande fastigheter ägda av samma markägare. Inventeringarna visade på höga naturvärden utspridda på flera fastigheter varvid dialog om formellt skydd mellan Länsstyrelsen och markägaren inleddes. Detta ledde till att parterna under våren 2022 enades om ett reservatsförslag för delar av området och ett naturvårdsavtal för resterade del. Under hösten 2022 värderades området för formellt skydd och följande år träffades överenskommelse om intrångsersättning.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

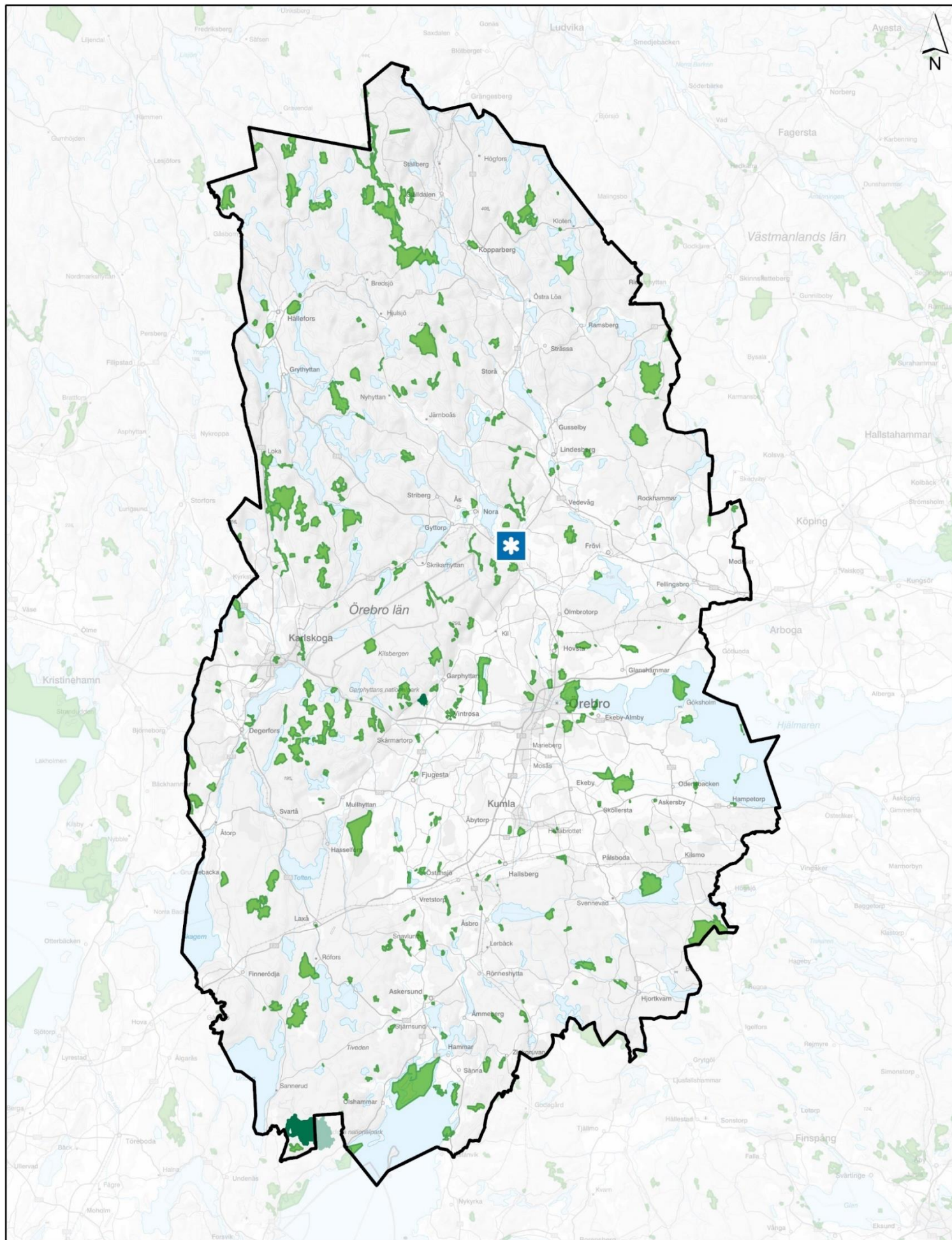
Samråd har skett med Nora kommun.

2024-10-08

511-3804-2021

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Södra Fingerboda
NVR-id:	2057981
Kommun:	Nora
Lägesbeskrivning:	6 km sydost om Nora
IUCN-kategori:	1a, strikt naturreservat
Fastigheter:	del av Södra Fingerboda 1:11, 4:6, S:1 (3), S:8 (3), S:9 (1-3) och S:10 (1-2)
Markägare:	Enskild
Rättigheter:	Jakt, väg, bäck, ledning angränsar området i väster
Areal:	56 hektar, varav 54 ha produktiv skogsmark
Naturtyper:	54 ha, skogsmark, 2 ha annan mark
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

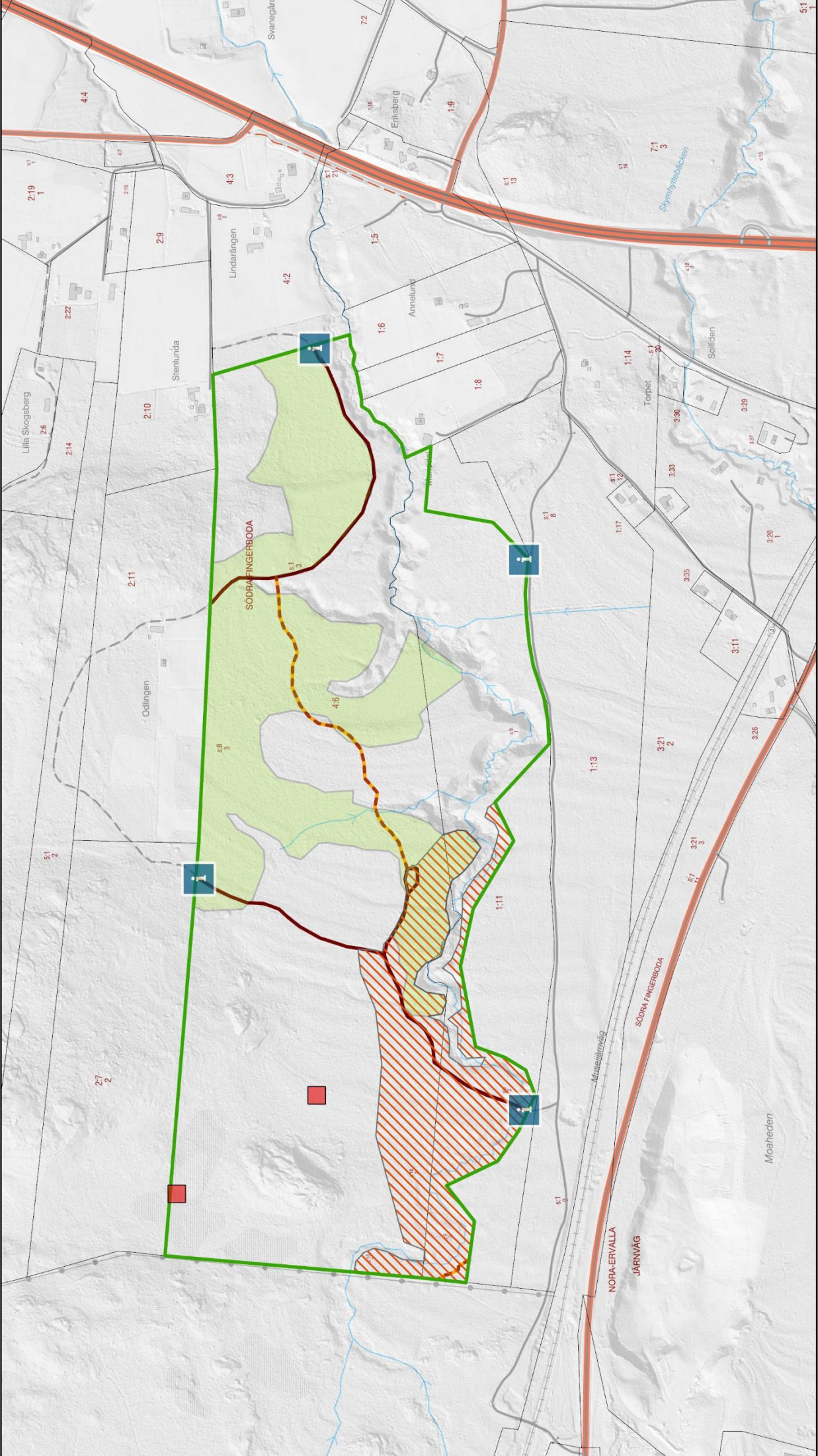
Lägeskarta för naturreservatet Södra Fingerboda

© Lantmäteriet © Länsstyrelsen i Örebro län

- Naturreservat
- Nationalpark
- Naturreservat enligt detta beslut

0 10 20 km

Beslutskarta för naturreservatet Södra Fingerboda

Nora kommun
Beslutsdatum 2024-10-08
Dnr: 511-3804-2021

- Naturreservat enligt detta beslut
- Informationsskylt
- Jakttorn
- Väg/Stig
- Stig
- Omfattas av föreskrift B6
- Omfattas av föreskrift B8 och B9

Sjöstyrelsen
Örebro län

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Emil Pagstedt Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Peder Eriksson och länsjurist Suri Örbratt am Ende medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning

Skötselplan för naturreservatet Södra Fingerboda i Nora kommun

Gammal barrskog i Södra Fingerboda. Foto: Emil Pagstedt Andersson

Skötselplanen utgör bilaga 1 till reservatbeslutet.

Skötselplanen är upprättad av Emil Pagstedt Andersson.

Allmän del

Naturförhållanden

Naturreseptatet Södra Fingerboda är beläget ca sex kilometer sydost om Nora. Terrängen i området är över lag tämligen jämn med undantag för en mindre bergknalle i nordväst som reser sig ett par tiotal meter över övrig mark samt den bäckravin som går genom området och som i sin djupaste del, i reservatets östra kant skurit sig ned ett 15-tal meter i jordlagret.

Den starkt dominerande jordarten i Södra Fingerboda är postglacial sand. Denna jordart utgör mer än 90 % av reservatsytan. I reservatets nordöstra del finns ett mindre område som utgörs av silt och kring berget i nordväst finns en yta med sandig morän och en liten våtmarksyta där kärr- och mossetorv utgör sekundära jordarter ovanpå sandlagret. Det finns också ett par platser där urberget går i dagen och nedanför dessa delar finns också ett par partier där block förekommer. Berggrunden utgörs av granit inom hela området.

Området domineras av äldre barrskog, bitvis dominerad av tall, bitvis av gran och med inslag av löv, i huvudsak björk men en hel del större aspar förekommer samt inslag av andra lövträd. I reservatets nordöstra delar, som skiljer sig från övriga delar av reservatet eftersom förekomsten av yngre skog är stor här, finns ett par delområden med ungskog där lövandelen betydligt högre, uppskattningsvis 80 – 90 %.

Även i stora delar av ravinområdet kring bäcken är lövinslaget förhållandevis stort eftersom skogen där generellt sett är mer variationsrik än andra delar av reservatet.

Även om majoriteten av skogen inom reservatet är äldre så är den med reservatsmått tämligen ung. Träd över 130 år bedöms vid tidpunkten för reservatsbildandet vara förhållandevis få. Till skillnad från många andra naturreseptat så hyser heller inte huvuddelen av skogen i Södra Fingerboda en naturskogsartad struktur vid bildandet, utan spår i form av stubbar som bildats vid plockhuggningar finns på flera platser. Den goda förekomsten av kontinuitetskrävande arter skvallrar dock om att delar av området haft trädkontinuitet under lång tid. Historiska kartor från 1860-talet och framåt, samt gamla ortofoton visar också att förhållandevis stora delar av området inte genomgått några omvälvande skogsbruksåtgärder under en lång tidsperiod. Undantaget för detta är dock reservatsområdets nordöstra delar där flera mindre avverkningar på sammanlagt ca 15 ha gjorts under de senaste 20 åren.

Området hyser en variation av naturtyper. I ena ändan av spektret finns mager, varm och ljusöppen sandtallskog med tall som stark dominerande trädart. Här är förekomsten av död ved sparsam. I andra änden av spektret finns bördiga, svala och skuggiga miljöer i de djupare delarna av bäckravinen, där trädslagsblandningen är stor och tillgången på död ved är god.

Variationen av miljöer där flera faktorer såsom bl.a. trädslagsblandning, död ved, värme-, ljus- och fuktförhållanden samt bördighet skiljer sig åt, tillsammans med den trädkontinuitet som finns på platsen gör att området har stora förutsättningar att hysa en mångfald av arter med olika krav på sin livsmiljö.

Ett flertal krävande arter har också noterats vid Södra Fingerboda, bland dessa kan nämnas vedsäckmossa, vedtrappmossa, skogstrappmossa, platt spretmossa, stubbspretmossa, mörk husmossa, långfliksmossa, grön sköldmossa, gammelgranslav, ullticka, brandticka, vedticka, rävticka, kantarellmussling, mellanlumner, knärot, linnéa, grönpýrola, talticka, vintertagging, lakritsmusseron, svart taggsvamp, orange taggsvamp, motaggsvamp, bronsbjon, björksplintborre och mindre mörghor.

Mellanlumner växer i naturreservatet Södra Fingerboda. Foto: Emil Pagstedt Andersson.

Historisk markanvändning

Historiska kartor från Häradskartans tid (1860-tal) tills nu visar att i stort sett allt som idag är barrskog också tidigare varit det med undantag för en liten yta väster om det som idag kallas för Mariedal, då tillhörande gården Eriksberg. Här fanns på 1860-talet en mindre ängsyta nära bäcken inom det område som idag är naturreservat. I övrigt låg hävdade ytor tillhörande Eriksberg öster om det nu bildade naturreservatsområdet. Vid Eriksberg fanns vid denna tid också ett fattighus något hundratal meter nordöst från reservatet. Eriksberg finns fortfarande kvar som gårdsnamn men bostället har nu inte lika västlig utbredning utan ligger i sin helhet öster om Riksväg 50, ca en km öster om reservatsområdet.

Största förändringen från 1860-talet tills idag är annars att förhållandevis stora ytor våtmarker dikats ut och blivit skogsmark, exempelvis i ett område söder om Odlingen. Detta skedde troligen en bit in på 1900-talet eftersom Häradskartan och

Generalstabskartan visar på intakta våtmarker medan Ekonomiska kartan från 1950-talet visar att våtmark dikats ut till förmån för skogsmark.

Förutom ett par av de vägar/stigar som löper genom, eller tangerar reservatets sydgräns och som haft samma sträckning åtminstone sedan 1860-talet samt några kolbottnar som vittnar om äldre dagars träkolsframställning finns inga kulturlämningar som avslöjar historiska aktiviteter inom reservatsområdet.

Historiska kartor och ortofoton visar att stora delar av området, i synnerhet reservatet västra och södra delar inte brukats med storskaligt rationellt skogsbruk åtminstone under de senaste 100 - 150 åren.

Detsamma gällde också för år reservatets nordöstra delar fram till för ca 20 år sedan. Därefter har en stor andel av skogen i detta delområde avverkats i omgångar och därmed tappat sina kontinuitetsvärden i dessa bestånd.

Prioriterade bevarandevärden

Området utgörs nästan i helhet av den prioriterade skogstypen sandbarrskog och majoriteten är av värdekärnakvalitet.

Skogstypen är underrepresenterad i formellt skyddade områden, varför den är högt prioriterad för formellt skydd både nationellt och regionalt.

Södra Fingerboda har höga interna naturvärden i huvudsak kopplat till två olika typer av sandbarrskog på platsen, dels det bäcknära ravinområdet där naturvärdena i huvudsak är kopplade till död ved och hög luftfuktighet, dels sandbarrskogen ovanför ravinkanten där naturvärdena är kopplade till trädkontinuitet, kontinuitet av död ved, ljusöppna miljöer och miljöer med stabila ljus- och fuktförhållanden.

Exempel på arter som finns i ravinmiljöerna är vedsäckmossa (VU), vedtrappmossa (NT), skogstrappmossa (NT), platt spretmossa (NT), stubbspretmossa, mörk husmossa, långfliksmossa, grön sköldmossa, ullticka (NT), gammelgranslav, brandticka, vedticka, rävticka, kantarellmussling och björksplintborre.

Bland arter som finns i sandbarrskogen ovanför ravinkanterna kan nämnas mellanlumner (VU), knärot (VU), linnéa, grönpyrola, tallticka (NT), blodticka, fläckporing (VU), vintertagging (NT), lakritsmusseron (VU), tallrisk (NT), svart taggsvamp (NT), orange taggsvamp (NT), dropptaggsvamp, motaggsvamp (NT), tjockfotad fingersvamp, bronsbjon och mindre mörghorre. I rågången mellan naturreservatets sydvästra del och grannmarken finns områdets enda kända kvarvarande förekomst av mosippa (EN), en art som tidigare varit mer utbredd i området. Då mosippan är starkt hotad och omfattas av ett åtgärdsprogram så har denna art ett bevarandevärde som bör vara starkt prioriterat.

Naturreservatet Södra Fingerboda har hög ekologisk funktionalitet p.g.a. sitt läge i landskapet. Närmsta naturreservat söderut är Skärmarbodabergen som ligger mindre än 600 m från reservatsgränsen och norrut är det endast ca 400 meter till naturreservatet Dalbotorpsravinerna. Dessutom, i direkt anslutning till Södra Fingerboda, både norr- och söderut finns skog med höga naturvärden där långtgående planer på ett formellt skydd finns. Norrut skulle ett sådant skydd innebära att naturreservaten Södra Fingerboda och Dalbotorpsravinerna skulle sammanbindas genom mellanliggande område och söderut så skulle avståndet till Skärmarbodabergen minskas ned till ca 300 m och sammanlagd formellt skyddad areal inom detta landskapsavsnitt skulle överstiga 400 ha.

Bäcken som rinner i ravinen avvattnas i den närliggande Järleån som är ett nationellt särskilt värdefullt vatten. Skyddet av Södra Fingerboda leder till ett par kilometer av ett av Järleåns biflöden skyddas och därmed stärker delar av dess ekosystem.

Friluftslivet i området är inte obetydligt. Området besöks dagligen av människor som rastar hunden, promenerar, cyklar, rider eller plockar bär och svamp. Anledningen till att platsen är omtyckt är kanske att den är vacker, lättillgänglig, lättframkomlig och att man kan finna avskildhet här. Det finns skogsbilvägar och stigar där man kan gå korta eller långa skogsturer.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Ekonomiska kartan 1950-tal
3. Häradskartan 1860-tal
4. Historiska ortofoton från 1960 och 1975
5. Fornsök, Riksantikvarieämbetet
6. SGU – bergrundskarta
7. SGU – jordartskarta
8. Naturvärdesinventering Södra Fingerboda, Linnea, Natur & Ekologi, 2021

Plandel

Reservatet har indelats i fyra skötselområden:

- A. Barrblandskog med fri utveckling
- B. Ljusöppen sandtallskog
- C. Yngre skog
- D. Friluftsliv

Skötselområde A, barrblandskog med fri utveckling (34 ha)

Skogen utgörs i huvudsak av barrblandskog varav huvuddelen är äldre. Även om stora delar av skogen gallrats är det i denna del de mest naturskogslika delarna finns i form av partier med hög trädslagsblandning, diameterspridning och förekomst av död ved. Naturvärdena i denna del är i huvudsak kopplat till strukturerna som återfinns i naturskog.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, lövträd, döda träd samt lågor. Skogsmarken har en naturlig hydrologi utan avvattning eller uttorkande diken. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av insekter, kryptogamer och kärlväxter förekommer t.ex. knärot, vedsäckmossa, vedtrappmossa, skogstrappmossa, platt spretmossa, stubbspretmossa, mörk husmossa, grön sköldmossa, ullticka, rynkskinn, gammelgranslav, brandticka, vedticka, rävticka, kantarellmussling, bronsbjon och björksplintborre.

Arealen barrblandskog är minst 34 ha.

Skötselåtgärder

- Fri utveckling med intern dynamik.
- Vid behov friställa enstaka naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.
- Lämpliga diken läggs igen eller proppas.

Skötselområde B, ljusöppen sandtallskog (7 ha)

Skogen utgörs i huvudsak av ljusöppen sandtallskog som i huvudsak är äldre. Denna äldre sandtallskog är tidigare till stor del gallrad och bristen på död ved påtaglig. Delar av skötselområdet består av yngre tall i täta ogallrade bestånd.

Bevarandemål

Arealen ljusöppen sandtallskog ska vara minst 7 hektar och skogsmarken ska ha en naturlig hydrologi utan avvattning eller uttorkande diken. Småskaliga naturliga processer som t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd, luckbildning samt småskaliga bränder ska forma skogens dynamik och struktur. Tall ska vara det dominerande trädslaget men inslag av gran och lövträd ska förekomma. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Humuslagret ska vara tunt och marken ska till stora delar bekläs med lavar, kråkbär, ljung och lingon. Exempel på andra typiska arter är spillkråka, skrovlig flatbagge, mindre mörghorre, tallticka, vintertagging, fläckporing, lakritsmusseron, tallrisk, motaggsvamp, mellanlumme och mosippa.

Skötselåtgärder

- Naturvårdsbränningar för att få en gynnsam störning på mark- och trädskikt samt öka andelen död ved.
- Rönning av yngre uppväxande granar eller andra träd som ett komplement eller alternativ till bränning för att bibehålla talldominans. Bortröjda träd lämnas i reservatet.
- Åtgärder för att återintroducera mosippa och/eller ryl såsom bränning, inplantering och/eller insådd.
- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.
- Lämpliga diken läggs igen eller proppas.

Skötselområde C, yngre skog (15 ha)

Skogen utgörs i huvudsak av ungskogar som uppkommit efter förnygringsavverkningar inom området under de senaste 30 åren. Några av dessa ungskogar har en stor variation i trädslagsblandning medan andra är ensartade. Inom några av ytorna finns kvarlämnade överståndare medan dessa saknas på andra. Gemensamt för ungskogarna är att de nästan uteslutande växer på sandjordar och att man genom återställningsåtgärder kan prägla bestånden efter vilka naturvärden man vill prioritera på platsen.

Bevarandemål

Skogen ska vara av sådan karaktär som beskrivs under *Bevarandemål* för antingen *Skötselområde A* eller *Skötselområde B* ovan. Skogen ska alltså antingen bestå av naturskogsartad barrskog eller naturskogsartad och ljusöppen sandbarrskog. I vissa fall kan vägen dit gått via starkt lövdominerade bestånd.

Skötselåtgärder

- Återställande åtgärder i form av naturvårdsbränningar eller brandefterliknande åtgärder i unga tallskogsbestånd.
- Återställande åtgärder i form av framröjande av lövträd i lövrika bestånd eller tall i delområden där man önskar sandtallskog. Eventuellt planterade träd röjs bort. Därefter gynnas lövträd och tall på bekostnad av gran. Udda lövträd som t.ex. rönn, sälg, ask m.m. samt kvarlämnade överståndare gynnas särskilt.
- Lämpliga diken läggs igen eller proppas.
- När återställande åtgärder är gjorda övergår bestånden till skötselområde A eller skötselområde B beroende av naturtyp.

Skötselområde D, friluftsliv

Reservatet som ligger ca 6 km sydost om Nora är placerat strax norr om Länsväg 244 och strax väster om Riksväg 50 (samt Riksväg 68) där länsväg och riksvägar möts. Reservatet är därmed lätt att nå och med bil ligger området ca 15 minuter från Lindesberg och mindre än 10 minuters bilfärd från Nora. Boende med gångavstånd till reservatet nyttjar också gärna området som strövområde.

Platsen som förutom de vägar och stigar som löper genom området, saknar andra anläggningar för friluftslivet är ändå tämligen välbesökt av människor som rastar hunden, promenerar, cyklar, rider eller plockar bär och svamp. I synnerhet används den mindre skogsbilväg som på en sträcka utgör naturreservatets sydgräns men också andra mindre vägar och stigar som löper från denna väg in i reservatsområdet nyttjas.

Förutom att platsen är lättillgänglig så är det sannolikt områdets naturskönhet och lätta terräng som lockar besökare till platsen. Reservatets södra delar och området närmast söder om detta består i huvudsak av gammal gles lavtallskog, en skogstyp som många finner tilltalande att vistas i.

Reservatet ligger i Nivå 1, enligt fastställt nivåläggningsdokument dnr: 512-504-2014. Nivå 1 innebär att inga besöksanläggningar förutom informationstavlor finns i reservatet.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reseptatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Informationstavlur med karta ska sättas upp enligt skötselplanekartan.
- Tillsyn och underhåll av informationstavlur.
- Vid behov underhåll av vägar/stigar enligt skötselplanekartan.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatsgränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

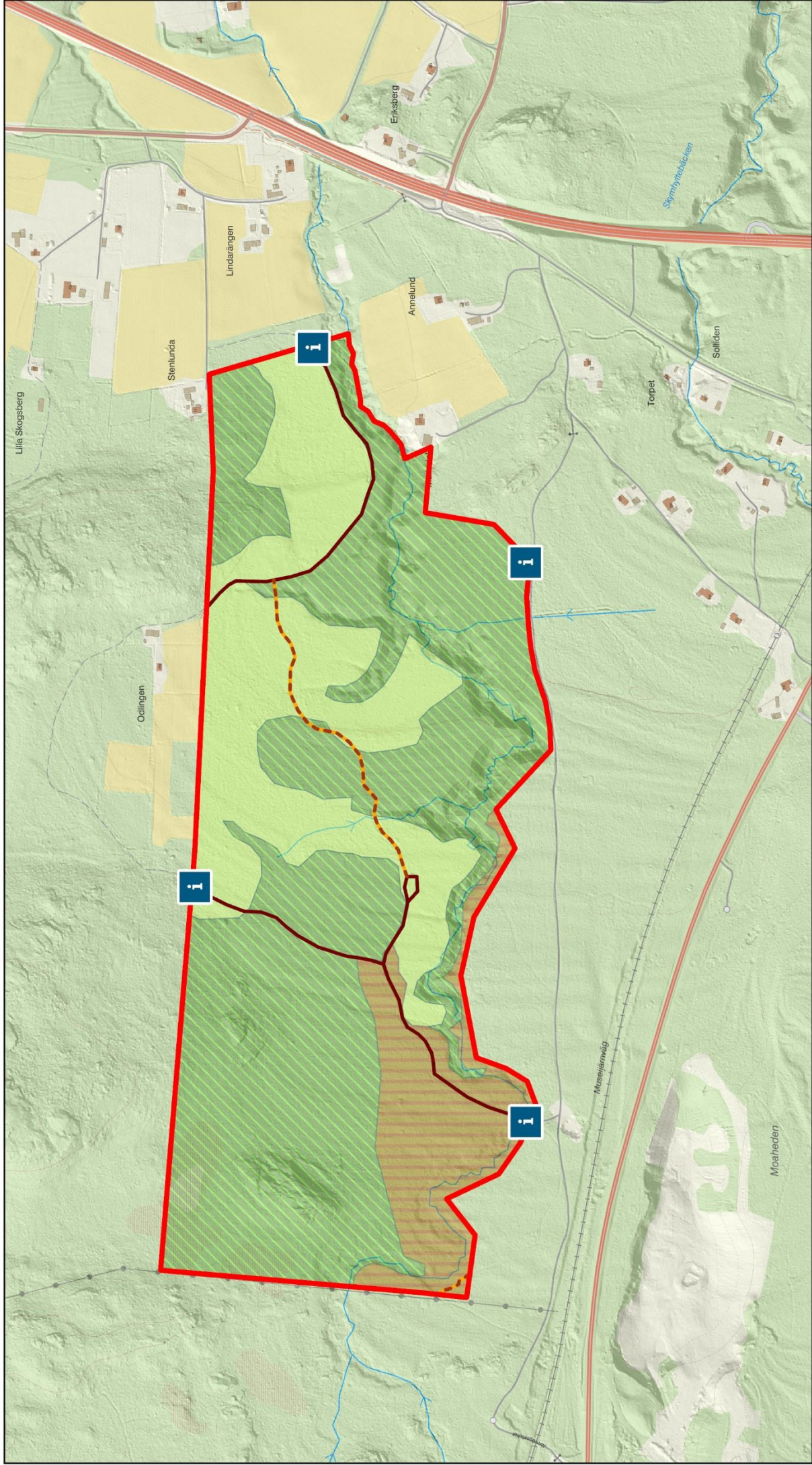
Uppföljningen av bevarandemål och syfte sker inom ramarna för Länsstyrelsens arbete med uppföljning av skyddad natur. Länsstyrelsen har för avsikt att framöver ta fram dokumentet *Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län*.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Om mera kostnadskrävande restaureringsåtgärder genomförs i reseptatet (över 200 000 SEK) ska dessa följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt *Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län*.

Skötselplanekarta för naturreservatet Södra Fingerboda
Nora kommun
Beslutsdatum 2024-10-08
Dnr: 511-3804-2021

- Naturreservat enligt detta beslut
- Informationsskylt
- Väg/Stig
- Stig

- Skötselområden**
- A: Barrblandskog - fri utveckling
 - B: Sandtallskog - bränning
 - C: Yngre skog - återställande åtgärder

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Örebro län antingen via e-post; orebro@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Örebro län, 701 86 Örebro.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, orebro@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 80 00. Ange ärendets diarienummer. Finns uppe till höger på första sidan.